

[Hanne Reintoft.]

hed. En støtte kan eventuelt tilrettelægges med henblik på investeringer i bedrifter, der opfylder forudsætningerne i Mansholt-reformplanen, skriver landbokommissionen.

Betænkningerne har i den grad været gennemsyret af Mansholt-planen, at kommissionens medlemmer har fulgt den samme politiske kurs som denne næsten lige så slaviske, som landbrugsministeren har fulgt landbokommissionens forslag. Men uanset ophavsretten til de foreliggende forslag er landbrugsministeren forslagsstilleren, og jeg kunne godt lide at spørge ministeren, hvilke personer i landbruget og hvor mange personer der faktisk kan tænkes at have fysisk og økonomisk styrke til at drive selvstændigt landbrug på 100 ha og med en besætning på 60 køer plus opdræt. Jeg vil gerne understrege, at målsætningen om et erhvervs-mæssigt sigte på bekostning af princippet om at skabe bedre arbejds- og levevilkår for samtlige personer, der er tilknyttet landbrugsproduktionen, ikke kan være folketingets opgave. Hvis målsætningen drejes derhen, at den ene landmand skal forbedre sine indtægtsforhold ved at udkonkurrere sin nabo, kan det selvfølgelig være rationelt at op-hæve samtlige landbrugslove og lade liberalismens jungleprincip råde.

Et mindretal i landbokommissionen har i øvrigt været inde på at afvikle sammenlæg-ningsgrænsen og lånevirkksomheden samt at give fri mulighed for aktieselskaber og andre til at opkøbe landbrug. Det er forståeligt, hvis det erhvervmæssige sigte fortolkes som en stigende indbyrdes konkurrence mel-lem landmændene til en hurtigere reducere-ning i antallet af landmænd, men er det vir-kelig landbrugsministerens opgave at redu- cere landbobefolkningen? Tror landbrugsmi- nisteren måske ikke, at der findes land- mænd tilbage i ordets bedste betydning, bønder, som giver afkald på byernes kultu- relle liv til fordel for deres arbejde på lan- det, et arbejde med levende planter og dyr, bønder, som glædes ved at have samme adresse for arbejdsplads og bopæl, og som vil give deres børn en opvækst med rige udfoldelsesmuligheder, som nøglebarnet på Vesterbros gader aldrig vil opleve? Efter mit indtryk af landbobefolkningen findes der stadig mennesker med et andet livsmål end maksimal profit. Jeg vil endda tro, at

flertallet af landmænd gerne ville give af- kald på de sidste kroners fortjeneste ved industrielt arbejde, hvis bare samfundet ville lette deres fysiske arbejdspress og utåle- lige økonomiske byrder.

Ethvert menneske — og det drejer sig selvfølgelig både om landmand og arbejder — har både en lyst og en ret til så megen fritid, at der kan blive tid til en personlig udvikling. På de 83 pct. af vore landbrug, hvor der ikke beskæftiges fremmede med- hjælpere, har vi de største problemer i dag. Det ved ministeren godt, og det er dér; lov- givningen skal tage sigte på at løse proble- merne. Vi hjælper hverken de unge land- mænd eller de landmænd, der har et familie- brug, ved at udvide sammenlægningsgræn- sen til 100 ha for 5 ejendomme og yde til- skud til en kobesætning på 60 køer. Tværti- mod binder vi dem snarere til en meget stor fattigdom resten af deres liv. Chancerne for at arbejde sig fri af de nuværende gældsbyr- der i landbruget, der belaster bruttofaktor- indkomsten med mere end 25 pct., er me- get små, da arbejdskraften hele tiden substi- tueres med kapital, da totalproduktionen sidste år faldt 8 pct., og da bruttofaktorind- komsten faldt 4 pct. fra 1969 til 1970.

Endnu værre bliver forholdene for land- bruget, hvis landbrugsministerens foreslåede brugsstørrelser på 100 ha skal afløse den nuværende gennemsnitlige brugsstørrelse på 21 ha, og hvis staldbygninger til 400.000 kr. skal afløse en gennemsnitlig værdi ifølge 14. alm. vurdering på 81.000 kr. — efter at jeg har fratrukket 37 pct. til beboelsesbygning-erne. Hvorfor skal lovgivningen tillade sammenlægningsgrænser og støtte et stald- byggeri, der ligger 500 pct. over gennem- snitsniveauet?

Hvis rammerne for denne lovgivning bli- ver fuldt udnyttet, vil mindre end 30.000 landbrug være et bæredygtigt antal til vort landbrugsareal, og de resterende godt 100.000 landbrug kan så lukke stald-døren og give anledning til endnu større boligefter- spørgsel i byerne. Det er faktisk de mørke udsigter, som landbrugsministerens lovfor- slag byder de danske landmænd, mærkeligt nok med de radikales tilslutning. Jeg er ikke blind for, at strukturændringerne går hår- dest ud over det traditionelle alsidige fami- lielandbrug, der har vanskeligst ved at ud- nytte stordriftsfordelene, men vi kan ikke